

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

за пів рік . . . 20 кор.
за рік . . . 40 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
за місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

пів рік . . . 16 рублів
або 36 франків
за рік . . . 32 рублів
або 72 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вареш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милоста і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровського (Хорушцини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Інстезімі» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Примирний маніфест цїсарский.

(X) Цїсар був три дні в Північних Чехах з нагоди вистави в Ліберці (Райхенберг), де зарівно чеське як і німецьке насенє витало одушевлено достойного гостя. При сїй нагоді монарх розмовляв з дуже многими личностями з обох народностей краю, а в тих розмовах доторкував дуже часто національно-політичних відносин в краю. В часі цїсарської гостини не лише затихли національно-політичні спори, але дійшло навіть до певного наближеня народностей. Сам монарх зазначив кілька разів рівноправність чеської народности з німецькою і промовляв до представників чеської народности їх матерньою мовою.

Перед виїздом з Чех видав цїсар до намісника Чех відручне письмо, в котрім вельми щиро і сердешно накликає до коначного порозуміння національного між обидвома народами в Чехах. Цїсар мав нагоду на виставі в Ліберці бачити плоди німецької праці і промислу, могутного матерьяльного розвитку і поступу. Сей розвиток і поступ дає привід цїсареві до візваня обидвох народів краю, щоби обоїм народом порозумінєм полагодили національно-політичний спір, котрий стілько літ ослаблює сили краю і відриває від успішної реальної праці, котра ще більше дивинула би розвиток краю. Цїсар бажає сего порозуміння не лише у

власнім інтересі обидвох в краю поселених народностей, не лише в інтересі Чех але також в інтересі держави. Німецько-чеський спір був і є головною причиною невідрадних відносин політичних в Австрії, а верховлада Угорщини, яка тепер щораз більше дає ся відчувати, була би прямо неможлива, наколиб в Австрії відносини були уладжені і уможливили правильну діяльність державної ради. Отсе одна головна причина горячого бажаня монарха, котрий на склоні своїх літ рад би довести в державі до правильних відносин.

Другу важну понуку до порозуміння бачить монарх в новім уладженю політичних відносин в Австрії на основі виборчої реформи. Виправді нема ніякої певности, чи сподіваня покладані на виборчу реформу і її вплив на межинародні відносини в австрійских краях оправдають ся, чи національно-політичні спори і по введеню виборчої реформи затихнуть а бодай усмирять ся. Боротьба, яка веде ся у виборчій комісії о число і розділ мандатів, де народи сильнійші рад би з кривдою слабших скрипити своє верховладне становище політичне, не віщує корисного висліду і спонукує до певної зневіри, чи діло задумане в найкрасшій намірі буде доведене до ладу і чи буде мати бажані добрі наслідки для мирного уладженя внутрішних відносин в австрійских краях.

Наостанку цїсар висловив у своїм маніфесті ще причини, які впливають з

найглибших єго внутрішних почувань. Правління монарха добігає вже шестого десятилітя і після тих прикrostий і нещастя, які спричинив німецько-чеський спір, бажав би монарх дожити закінченя сеї національно-політичної боротьби, щоби бачити свою державу могутною і забезпеченою на случай всяких злиднів.

Не можна напевно сказати, чи ся подорож монарха до Чех, чи сей щирий і сердешний вилив внутрішних почувань монарха причинить ся до втихомиренья національно-політичної боротьби, до національно-політичного помиренья Німців з Чехами, що мало би далекосягле значінє і для інших країв австрійских. На всякий спосіб сей маніфест має історичне значінє.

Але подорож цїсарська до Чех, а особливо зазначуване монархом рівноправности чеської мови, котрою він сам послугував ся, повинні собі з'ятати і у нас деякі урядові власти, котрі не хотять нераз рускій мові признати запорученого їй основними законами значіня і становища. Коли монарх німецького походженя присвоїв собі мову славянського народу, над котрим панує, то о скілько лекше нашим урядовим личностям присвоїти собі мову спорідненого руского народу. А належним пошанованєм єї усунулоб ся не одно непорозумінє і можна би і у нас злагодити і поладити боротьбу, котра так підриває сили краю і обох в нїм поселених народів.

Бред Гарт.

Скарб в лісі.

перевів М. Боднар.

(Дальше).

Та найбільше впало йому се в очи, що все нерозвинене та дрібнота зникли з дівчини, коли зложила зле лежаче убрание; дівчина, що стояла перед ним, була середного росту, гарно збудована, повна принади за кожним оборотом, що аж любо дивитись. Флемінг ще більше збив ся з пантелику, коли побачив, що Катінка затиснула красні уста та дивилась на него зі зморщеним чолом.

«Чи ви прийшли до ліса навпростець», спитала холодним голосом, «я думала, що передше вступите до нашого дому на розмову».

«Се була моя гадка», відповів скоро Флемінг, «та хотів передше перевірити справу, задля якої казали ви мені

прийти». Бояв ся ще виявити свій завід; сам міг з того сьміяти ся, та не знав, як вона се прийме?

«А, ви маєте і нове коритце», сказала набурмосена.

Відповідь мав на устах: «Так, але сему бракує сеї чародійської сили вашого коритця. Я не знайшов навіть блиску золота. Ви з певностию зачарували своє коритце».

На се вияснилось єї лице, а сьміх сив на устах: «Що говорите? Чи се значить, що нині ви не мали щастя?»

«Щастє — се видіти вас!»

«О, я пізнала зараз, що з вас лихий копач. Вам бракує віри. Колиб ви єї мали на макове зерно, то ви перевернули би гори, як каже св. Письмо».

«Так, але сей камінь за тяжкий, а моя віра за слаба, відповів зі сьміхом Флемінг. Та ви також не хочете, щоби я гонив за несправедливою мамоною».

«А справді, ви навіть не питаєте ся, чи маєте шукати за золотом чи ні», за-

кликала Катінка, споглядаючи на него на пів цікаво, на пів з подивом.

«Як ви хочете, зроблю ще одну пробу. Але ви мусите приглядати ся; се може принесе мені щастє. Ту, беріть коритце: як його наповню землею, виполочить та виявить ся мою маскотою».

«Що се?» спитала простуючись.

«Маскота, се таке дитя щастя».

«Може буду ним», відповіла поважно і любо почервоніла.

Коли Флемінг наповнив землею коритце, поніс його до жерела і сполокав сам із грубшою землею. «Тепер клякніть ту коло мене», сказав, «а я вам покажу, що маєте робити».

З послухом клякнула Тінка, але нараз піднесла руку й наче просила: «Ах, заждіть хвильку, доки вода не очистить ся».

(Дальше буде).

3 американських справ.

З різних проєктів реорганізації америк. «Р. Н. Союзу», які подає «Свобода» уявити можна собі найкрасше потреби і змагання американських Русинів в напрямі громадження членів. Один з таких проєктів подає п. Мир. Стечишин в ось якій формі:

Слідячи через чотири роки пильно жите «Р. Н. Союзу», приходжу до заключення, що «Союз» такий, яким він є, не відповідає потребі, змаганням ні духови теперішньої американської України. Може колись і відповідал; — тепер ні. Се слідно хотьби з того, що не розвиває ся, як слід, а кілька літ вже стоїть на однім місци, як би хто закляв его. Ба, що більше! «Союз», боячи ся глянути дійсности в очи, видимо оточує ся китайским муром, аби лиш не прийшлося попрацювати ся з давнішим станом річий, які з приходом нових людей мусілиб улягти радикальним змінам. Тим толкую я передовсім недопущене Канади до «Союзу».

Дивне диво! «Руский Народний Союз» — але з якої причини не кождий чоловік української (рускої) народности може до того «Союзу» належати? Чим канадський «Русин» гірший від пенсильванійского? Чим ріжнить ся Русин, що одиницею живе в далеких Вастах, від Русина, що як в ріднім селі живе між своїми людьми в Пенсильванії? — А прецінь один не може належати до «Союзу», другий має до него вступ на розтіж отворений.

Після здорового мужицкого розуму до «Руского Народного Союзу» повинен мати можливість і право належати всякий, хто є української народности, без згляду на пол, віроісповіданє і переконання політичні. Прецінь «Руский Народний Союз» є лиш товариство асекураційне pure and simple. Чи центи і доляри плачені на асекурації ріжнять ся між собою, коли походять одні від братств церковних, інші від товариств жіночих?

Абиж знов не було непорозумін між віроісповіданнями та полами та переконаннями політичними, найкращеб зробилоб ся, колиб поділити «Союз» на групи, чи департаменти. Тейчас можна вже утворити кілька департаментів, як пр. департамент для братств церковних, департамент для товариств жінок, департамент для товариств просьвітних (читалень) і департамент для товариств світських (клубів). Пізнійше з часом творили би ся інші департаменти, пр. тимчасовий департамент канадський, департамент для членів одиноких та членів в незорганізованих околицях і т. д. Кждий департамент мав би свого представителя в заряді «Союзу», аби він в разі потреби обставав за своєю групою. Кждий департамент мав би право на свою самостійну організацію, до котрої головний заряд «Союзу» не мав би жадного діла і vice versa. Котрий департамент не схотів би організації департаментальної, може собі без неї остати ся. Се вже не діло «Союзу» силою тягнути до себе людей одної думки. А аби люди не тих самих думок могли побіч себе спокійно існувати, на те й «Союз» поставив би їм окремі хатки-депар-

таменти, аби один одному не влазив в дорогу та непотрібно не псував крови. Тепер кождий департамент мав би на конвенцію вислати делегатів в числі пропорціональним до кількості членів. Пр. на 600 членів припадає один делегат, то департамент, що числить пр. 1,327 членів вишле на конвенцію 2 делегатів. Розуміє ся, що «Союз» може собі ухвалити краще, на скільки членів припадав би один делегат. Я своє число сказав лиш для приміру. П. танє, як тих делегатів має департамент вибирати — менше важне тимчасом.

В такий спосіб з «Союзу» зробила би ся федерація самостійних українських організацій різних напрямів. Бо коли так не зробить ся, то повстане кілька організацій, подібних до «Союзу», що всі будуть слабі і нездібні до реальної праці, а будуть жертви ся між собою та жувати всяке добре діло для того лиш, аби противній організації зробити пакість. А хотьби і спокійно змогли побіч себе існувати, то подібні будуть до тих прутків, які поодинокі кождий може зломити, коли противно у федерації будуть представляти вязку прутів, яким яка будь сила нічо не зможе вдіяти.

Се прецінь ми всі знаємо, що Канадійці страх хочуть свого «союзика», а жінки також говорять про свій «независимий» «союзик». І пощо би було їх, як би всі Русини не мали загарантованої самостійности в Союзі? Краще оглянути ся тепер, чим запізно. Бо хто знає, про кілька Союзів ще носять ся пляни у руских головах. Прийти може нині — завтра до такої кваші, що й Німець не розбере, що вона має значити. А тоді кождий чужинець з нас користати буде ще більше чим доси. Тож в імя народної чести взиваю всіх щиродумаючих Українців, щоби оглянули ся і тверезо роздумали, що мають ухвалити на Конвенції „Союзу“ і хотьби навіть мого пляну тим разом не ухвалили, то нехай виберуть спеціальну комісію, яка має застановити ся над зреорганізованем і зреформованем „Союзу“ у тім напрямі та виробити статут для затвердження на слідуєчій Конвенції.

Мій плян коротко є такий: „Союз“ є федерацією українських організацій найріжнійших напрямів. Заряд „Союзу“ вибирає ся з членів „Союзу“ і складає ся з одного предсідателя, з стільки віцепредсідателів скільки є департаментів, з спільного касиєра і одного головного секретара і скільки там треба виділових, „Союз“ ділить ся на департаменти. Кждий член мусить бути в якімсь департаменті. Певне, конвенцією „Союзу“ ухвалене число людей-членів (1000, 500, 1,500) може зорганізувати департамент, чи радше малий „Союз“ і вибрати свій заряд, що може навіть гроші збирати на свої партійні цілі. Департамент має вибирати делегатів на конвенцію після того, скільки має членів. Члени, що не хочуть приставати до жадних партійних, напрямових департаментів сходять ся в однім департаменті безпартійнім і остаточно творять також департамент. До непартійного департаменту належать також організації, що не можуть ще творити окремого департаменту та всі чле-

ни, що мешкають в місцевостях, де нема відділів „Союзу“.

Збиранє місячних вкладок ішло би так само, як іде і доси. Збирав би секретар братства чи товариства та відсилав би їх до головного секретара і т. д. Спеціальне заряджене мусіло би бути для околиць, де нема організацій. Думаю, що нічо не зашкодило би, якби „Союз“ ті околиці ділив на дистрикти та іменував в них людей довіри, що заняли би ся збиранем і відсиланем складок до головного уряду. Так пр. Сполучені держави можнаб поділити на шість — сім дистриктів, Канаду на три. Члени з дистриктів незорганізованих платили би по 5 цент. місячної вкладки більше, і ті центи ішли би в заплату за труд мужам довіри. А котрий би з них оказав ся негідним довіри, такого можна би суспендувати хотьби й телеграфічно а іменувати иншого.

От і організація.

Притім ще на одно хочу звернути увагу. „Союз“ носить назву: «The Little Russian National Union». Час би вже те Russian-ство покинути раз. Які ми Little Russians? Сором самих себе величати маленькими та ще й причіпати ся чужої народности, як пьяному плота. Свою влізливостію ми робимо встид не лиш собі, але й Москалям. Скажім світови по правді, що ми не жадні маленькі Русини, але Ruthenians (се імя є досить звичне), або Ukrainians. Покажім хоть раз цивільну відвагу.

3 державної ради.

На початку вчерашнього засідання відчитано ряд інтерпеляцій в справі наміреного підвищення поштової оплати від листів, а відтак приступлено до дальшої дискусії над бюджетовою провізориєю. Промовляв президент-міністрів бар. Бек про програму правительства і потребу поспіху в працях парламенту взагалі, а особливо в полагодженю виборчої реформи; відтак міністер залізниць Дершата відповідав на запити в справі альпейских залізниць; і міністер скарбу др. Коритовский, навязуючи до внесеня бюджетової провізориї, представив теперішнє фінансове положенє держави і свою програму яко міністра скарбу.

Відтак промовляли пп. Колішер, Іро, Тавчар, Шрафель, Гофман, Романчук і Пльой, після чого вибрано генеральних бесідників пп. Станека і Петелєнца, по промовах яких закінчив дискусію референт Скене. В голосованю прийнято бюджетову провізорию в другім і в третім читаню, а внесені резолюції переказано бюджетовій комісії.

Відтак провідник цлової комісії др. Бернрайтер запропонував іменем комісії, щоби доповняючий закон до упорядкування торвовельних відносин з заграницею до кінця с. р. взято під наради в наглій дорозі. Наглість і закон прийнято в другім і третім читаню. На тім перервано наради до нині полудня.

Просимо відновити передплату.

